

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 3.2.2009
СОМ(2009) 33 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2003 г. относно индекса на разходите за труд (ИРТ)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Разходите за труд са важен фактор при анализа на краткосрочното и дългосрочното икономическо развитие. Поради това Комисията и Европейската централна банка считат, че навременното изготвяне на индекс на разходите за труд за Европейския съюз, както и за еврозоната, е изключително важно за оценяването на инфлационния натиск, който може да възникне вследствие на промени на пазара на труда. Индексът на разходите за труд е важен също и за социалните партньори при преговорите за работната заплата, както и за самата Комисия при наблюдаването на промените на разходите за труд в краткосрочен план. Индексът на разходите за труд е един от основните европейски икономически показатели (РЕЕИ)¹.

С Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2003 г. относно индекса на разходите за труд (ИРТ) се установява обща рамка за изготвянето и предаването на съпоставими индекси на разходите за труд в Общността (ОВ L 69, 13.3.2003 г., стр. 1). Комисията (Евростат) публикува тримесечен бюлетин относно индекса на разходите за труд².

През юли 2003 г. Комисията прие регламент за прилагане (Регламент (ЕО) № 1216/2003, ОВ L 169, 8.7.2003 г., стр. 37), с който определи в по-големи подробности процедурите за предаване на индекса, специфичните (сезонни) корекции, които следва да бъдат направени, и съдържанието на националните отчети за качеството. След последния доклад до Европейския парламент и Съвета от 2006 г.³ беше приет нов Регламент (ЕО) № 224/2007 на Комисията от 1 март 2007 г. (ОВ L 64, 2.3.2007 г., стр. 23). С него се изменя регламентът за прилагане от 2003 г. и се разширява обхватът на индекса на разходите за труд, за да включва икономическите дейности, определени от NACE Rev. 1, раздели Л, М, Н и О. Това разширяване означава, че незапазарните услуги, които представляват основната част от посочените раздели и могат да имат различна динамика от пазарните услуги, също ще бъдат включени в обхвата.

В член 13 от Регламент (ЕО) № 450/2003 се изисква представянето на всеки две години на доклад за прилагането на регламента. Докладът прави оценка по-специално на качеството на предаваните серии данни за ИРТ и на качеството на предаваните данни за минали периоди. В член 8, параграф 2 от посочения регламент се изисква представянето на годишни национални отчети за качеството. В приложение I към регламента за прилагане (Регламент (ЕО) № 1216/2003) е определено качеството на индекса на разходите за труд да обхваща следните измерения: относимост, точност, актуалност и навременност, достъпност и яснота, съпоставимост, съгласуваност и пълнота.

Поради това че е постигнат значителен напредък по отношение на измеренията съпоставимост и пълнота, в настоящия доклад ще се обърне внимание на измеренията точност, актуалност и съгласуваност. В доклада не са включени незначителни неточности, изразяващи се в забавяне на предаването на данни, поради това че те по принцип са от временно естество.

¹ Уебстраница на Евростат: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

² Тримесечният бюлетин се публикува на датите, определени в календара за публикуването; и двата документа са на разположение на уебстраницата на Евростат.

³ COM(2006) 801 окончателен, 14.12.2006 г.

В приложението към настоящия доклад се посочват предстоящи национални действия за подобряване, които ще бъдат предприети от онези държави-членки, които предоставиха тази информация.

2. ОБЩ НАПРЕДЪК СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД

След последния доклад от 2006 г. е постигнат значителен напредък, особено по отношение на наличието и качеството на индекса на разходите за труд (ИРТ). Като цяло, корекциите на данни от минали периоди станаха по-малки, а променливостта на индекса намалю. Данните за минали периоди, които в много случаи все още липсваха през 2006 г., междувременно бяха предадени от всички държави-членки. И двете нови държави-членки (България и Румъния) успяха да предоставят ИРТ съгласно стандартите за качеството, определени в Регламент (ЕО) № 450/2003. Към днешна дата всички държави-членки са изпълнили разпоредбите относно ИРТ, а данните, с някои изключения, се предават редовно на Комисията (Евростат) в рамките на задължителните крайни срокове.

Наличието на ИРТ от всички държави-членки на ЕС позволява да се съставят агрегирани показатели за Европейския съюз и да се сравняват с достатъчна точност промените на почасовите разходи за труд между държавите-членки. Все още съществуват обаче някои въпроси, свързани с качеството, които изискват полагането на още усилия от някои държави-членки, за да бъде завършен процесът на хармонизиране. Тези въпроси са предмет на обсъждането по-долу.

Докато държавите-членки изградиха необходимите структури за изготвянето на ИРТ, Комисията (Евростат) запази и подобри своята система за изготвяне, което позволява приемането, проверката, обработката, съхранението и разпространението на данните за индекса на разходите за труд да става по начин, съответстващ на изискването за актуалност. Тези процеси, които се прилагат изцяло от 2005 г., подлежат на непрекъснато преразглеждане и актуализиране.

2.1 Разширяване за NACE Rev. 1, раздели от Л до О и преминаване към NACE Rev. 2

С Регламент (ЕО) № 224/2007 от 1 март 2007 г. (ОВ L 64, 2.3.2007 г., стр. 23) се разшири обхвата на ИРТ, за да включва и непазарните услуги. Считано от първото тримесечие на 2007 г. на Евростат трябва да бъдат изпращани всяко тримесечие несезонно коригирани данни за ИРТ за раздели от Л до О от NACE. В момента, в който за дадена държава-членка са налице данни за четири години, сериите трябва да бъдат предавани и във формат с корекции за работни дни и за сезонност. Към днешна дата посочените данни, включително данните с корекции за работни дни и за сезонност, се предават от всички държави-членки, които не се ползват от дерогация. Срокът за прилагане на дерогациите за Белгия, Дания, Гърция, Испания, Франция, Ирландия, Италия, Кипър, Люксембург, Малта, Австрия, Полша и Швеция ще изтече на крайния срок, определен за предаването на данни за първото тримесечие на 2009 г. От посочения момента нататък сериите данни за всички държави-членки ще трябва да включват раздели от Л до О на NACE Rev. 1.

В същото време Регламент (ЕО) № 1893/2006 от 20 декември 2006 г. (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1), отнасящ се до промяната на номенклатурата от NACE Rev. 1 на NACE Rev. 2, ще започне да оказва влияние върху ИРТ. Предадените данни за първото тримесечие на 2009 г., ще трябва вече да бъдат по кодовете съгласно NACE Rev. 2. Комисията (Евростат) внесе необходимите промени в условията за изготвяне след

промяната на класификацията на икономическите дейности и наблюдава напредъка на държавите-членки по отношение на тази осъществявана в момента промяна. За да бъде подготвен плавно преход към новата номенклатура, през 2007 г. беше проведена работна среща, посветена единствено на въвеждането на NACE Rev. 2 в държавите-членки. През ноември 2008 г. беше проведена втора работна среща, на която беше направен преглед на напредъка по отношение на прилагането и беше предоставен форум за обсъждане.

3. ОЦЕНКА НА СПАЗВАНЕТО НА ИЗИСКВАНИЯТА (ДО СЕПТЕМВРИ 2008 Г.)

3.1 Общ преглед

Следните държави-членки са предприели всички необходими мерки за спазване на изискванията в регламента: Белгия, България, Чешката република, Дания, Германия, Естония, Испания, Франция, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия и Обединеното кралство. Нидерландия също предаде данни с достатъчно добро качество през отчетния период, макар и с изключително голямо закъснение за почти всички тримесечия; следователно Нидерландия не е спазила изискването относно измерението актуалност, определено в регламента. Унгария, Финландия и Швеция предаваха редовно данни, които обаче в различна степен не отговаряха на определенията на ИРТ, както са дадени в подробности по-долу. Ирландия също не е спазила напълно изискванията за точност по отношение на ИРТ, като освен това не предостави навреме данни за всички тримесечия през 2008 г. Гърция и Австрия предадоха навреме данни за повечето отчетни периоди, но към днешна дата правят преглед на ИРТ поради опасения по отношение качеството. Като цяло резултатът бележи подобрене в сравнение с положението, описано в доклада от 2006 г., когато освен по-сериозните проблеми по отношение на качеството, все още липсваха редица серии от данни за минали периоди, както и серии с корекции за работни дни и за сезонност.

3.2 Подробности за недостатъците по отношение на качеството

3.2.1 Точност

Опасенията по отношение на качеството могат да са свързани с редица аспекти на ИРТ. Като цяло те се дължат на недостатъци на източника на данни и могат да доведат до голяма променливост на сериите данни за ИРТ. Освен това е възможно неточните данни да не са напълно съпоставими с тези на другите държави-членки и да предизвикат като допълнителна последица несъгласуваност между ИРТ и други източници на данни, които измерват подобни аспекти (напр. промени в почасовото възнаграждение на служители). Като цяло проблемите по отношение на качеството се обсъждат от засегнатите държави-членки в годишните отчети за качеството, а Комисията (Евростат) наблюдава отбелязания или планиран напредък при въвеждането в практиката на по-добри източници.

Към момента от проблеми по отношение на качеството са засегнати шест държави-членки. Ирландия, Унгария, Финландия и Швеция не разполагат понастоящем с подходящ източник на данни, който би им позволил на отговорят напълно на изискванията в регламента⁴. Предадените от Гърция данни за ИРТ показват необясними темпове на растеж, които не съответстват на промените на пазара на труда. Австрия прекрати предаването на данни по същите причини и понастоящем

⁴ Вижте приложението за планираните действия за Ирландия, Финландия и Швеция.

провежда разследване за източниците на тези проблеми по отношение на качеството.

Ирландия: използваната мерна единица е „заплатени часове“, а не „отработени часове“. Нередовните плащания не са включени в индекса. Това следва да се промени с въвеждането в практиката на новия източник на данни (планирано за 2009 г.) за всички икономически дейности. Освен това сериите не обхващат всички служители, а имат долна гранична стойност за предприятията с 10 или повече служители за секторите на промишлеността (раздели В, Г и Д от NACE) и строителството (раздел Е от NACE). Секторите на услугите (раздели Ж, З, И, К на NACE) имат по-ниска гранична стойност за услугите, а именно предприятия с пет или повече служители, докато раздел Й от NACE (финансово посредничество) включва единствено банките, застрахователните предприятия и институциите за жилищно кредитиране.

Гърция: висока степен на променливост на сериите данни за ИРТ и широкомащабни корекции. До този момент не е дадено приемливо обяснение на значителната променливост. Освен това годишният отчет за качеството не беше предаден както през 2007 г., така и през 2008 г.; изпратеният през 2006 г. отчет е обобщен в прекалено голяма степен, за да е възможно да бъдат направени заключения за причините за проблемите по отношение на качеството.

Унгария: данните се отнасят до частни предприятия с поне 5 служители и до публични организации от всички класове по размер.

Австрия: предаването на данни беше прекратено през 2008 г. поради недостоверни и променливи резултати.

Финландия: данните се отнасят единствено до служители на пълно работно време. Промяната на разходите за труд на тримесечна основа след първото тримесечие на 2005 г. е измерена чрез промяната на възнагражденията за нормално работно време. За да бъде изчислена промяната на индекса на разходите за труд на годишна основа са използвани изследването на работната сила, структурата на статистиката за възнагражденията и данни от националните сметки. Като цяло са налице значителни забавяния — до 2 години — при няколко от източниците, използвани за съставянето на ИРТ. Вследствие на това при прилагането понастоящем на индекса на разходите за труд във Финландия не се отчитат напълно и с желаната точност краткосрочните промени на почасовите разходи за труд, а широкомащабните корекции ограничават използваемостта.

Швеция: нередовните премии не са включени в измерването на разходите за труд. Данните обхващат единствено частния сектор.

3.2.2 Актуалност

Актуалността продължи да се подобрява след последния доклад от 2006 г. Въпреки това по различни причини няколко държави-членки не успяха да предадат ИРТ навреме (70 дни след референтното тримесечие) за някои от тримесечията. Актуалността е от изключително голямо значение, поради това че забавянията в предаването на данните означават, че за агрегираните величини за ЕС и еврозоната трябва да се използват прогнозни стойности. Това може да доведе до ненужно големи корекции. По-долу са изброени държавите-членки, които предадоха данните толкова късно (> t+75), че вече не можеше да бъдат включени в тримесечния бюлетин на Комисията и за публикуваните за съответното тримесечие агрегирани величини за

ЕС и Евроната трябваше да бъдат използвани екстраполации на стойностите на ИРТ на съответните страни.

Белгия: не успя да предаде данните навреме в три случая през отчетния период. След отбелязване на подобрение в сравнение с отчета от 2006 г., няколко случайни фактора доведоха до закъснение в предаването на ИРТ през първата половина на отчетния период на 2008 г. Данните за третото референтно тримесечие на 2008 г. се очаква да бъдат предадени навреме.

Кипър, Италия, Люксембург: не успяха да предадат данните навреме в един случай. Причината не е в структурни проблеми при изготвянето, поради което неспазването на срока се очаква да остане със случаен характер.

Ирландия: не успя да предаде данните навреме в три случая. Следващото предаване на данни не се очаква преди 2009 г.

Гърция: не успя да предаде данните навреме в три случая. Причината не е в структурни проблеми при изготвянето, поради което неспазването на срока се очаква да остане със случаен характер.

Нидерландия: сериозно неспазване на сроковете през 2007 г. През отчетния период бяха отбелязани изключително големи закъснения в предаването на данните за пет тримесечия. Навременното предаване на данни обаче беше възобновено през референтното тримесечие 2008Q1.

Австрия: не предаде навреме данните в три случая през отчетния период поради недостатъци по отношение на качеството и необяснима променливост на данните. Навременното предаване на данни се очаква да бъде възобновено през референтното тримесечие 2008Q4.

3.2.3 Съгласуваност

В годишните отчети за качеството от държавите-членки се иска да направят сравнение между темповете на растеж на ИРТ и тези на почасовото възнаграждение на служителите по данни от националните сметки (определение от ESA95) Двата набора от данни измерват един и същ феномен с малки разлики в определенията и повече налични подробности за ИРТ, който обичайно изисква използването на други или допълнителни източници. Поради това не може да се очаква пълна съгласуваност. Въпреки това темпове на растеж, които се развиват в еднаква посока и са съпоставими като величини, показват, че качеството на данните за ИРТ е съпоставимо с качеството на данните от националните сметки. Така степента на съпоставимост е добър показател за качеството на данните за ИРТ. Поради това че не всички държави-членки изготвят тримесечни данни за почасовото възнаграждение на служителите (данни от националните сметки), пълен преглед на съгласуваността не е възможен. Следният преглед се основава на отчетите за качеството от 2007 г.

Германия, Малта: висока степен на съгласуваност, поради това че националните сметки са източника за ИРТ.

България, Кипър, Чешка република, Дания, Естония, Франция, Литва, Люксембург, Полша, Румъния, Словения: значителна степен на съгласуваност. Темповете на растеж са като цяло с един и същ знак и са подобни като величини.

Финландия: ниска степен на съгласуваност; Големи различия между темповете на растеж от двата източника. Тези различия могат да бъдат обяснени с проблемите по отношение на точността на ИРТ, описани в подробности по-горе.

Белгия, Испания, Гърция, Италия, Латвия, Нидерландия, Португалия, Швеция, Словения, Словакия, Обединеното кралство: няма налични тримесечни данни от националните сметки или такива не са включени в отчета за качеството.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Като цяло степента на спазване на изискванията в регламента се увеличи след предишния доклад през 2006 г. Всички държави-членки продължиха да насочват ресурси към действия по прилагането за постигане на по-съпоставими и актуални серии данни за индекса. Това явно повиши цялостното качество, а с това и полезността на данните.

Междувременно бяха предадени всички липсващи данни за минали периоди, както и липсващи серии от данни, коригирани за работни дни и сезонност. Актуалността на предаването на данни се подобри, а броят на държавите-членки, срещащи проблеми по отношение на точността, намалю. Девет държави-членки обаче продължават да показват недостатъци по отношение на един или повече аспекти на ИРТ. За три държави-членки тези недостатъци се дължат единствено на случайно закъснялото предаване на данни, поради което са с преходно естество. Шест държави-членки имат по-сериозни проблеми по отношение на точността като аспект на качеството. Сравнението с положението през 2006 г. е благоприятно, в която година 10 държави-членки отчетоха проблеми по отношение на точността.

Комисията (Евростат) подкани държавите-членки да увеличат усилията си за подобряване. Комисията ще следи останалите въпроси, свързани с неспазване на изискванията и с качеството, чрез предадените данни и други национални документи. В случаите на недостатъчен напредък по отношение на желаните или планираните подобрения ще бъдат информирани съответните национални органи и Комисията ще предприеме необходимите действия за осигуряване на спазването на изискванията.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Подробности за предстоящи национални дейности за подобряване

Ирландия

Ирландия се намира в процес на прилагане на стратегия за подобряване на обхвата на информацията за възнагражденията и разходите за труд.

Един от елементите е ново тримесечно изследване: изследване на възнагражденията, отработените часове и разходите за труд (Earnings, Hours and Employment Costs Survey — ENECS). Това изследване ще предостави съпоставими и актуални данни за разходите за труд във всички сектори на икономиката и ще измери възнагражденията и заетостта по един по-широкообхватен и съгласуван начин по отношение на различните сектори. То ще е насочено към предприятията с трима или повече служители.

При изследването ще се събират данни за надниците и заплатите, социалноосигурителните вноски на работодателите, други несвързани с надниците разходи и отработените часове за цялото тримесечие. Разширяването на обхвата, за да включва тези несвързани с надниците разходи, които традиционно не се включват като възнаграждения, ще даде възможност изследването да отрази по-добре разходите, свързани с работната сила, и натискът по отношение на конкурентоспособността.

Основният резултат от изследването ще е индекс на разходите за труд за отработен час, като предназначението на изследването е проследяването на краткосрочните промени на разходите за труд. Предвид поисканото в изследването ниво на разбивка ще е възможно рутинното разглеждане на информацията за почасовото възнаграждение със или без премиите, както и по широкообхватни професионални групи.

Изследването ENECS е предназначено да отговори на националните нужди и на изискванията на ЕС и след като заработи пълноценно, Ирландия ще е в състояние да представи данни за ИРТ, които ще съответстват напълно на изискванията в Регламент (ЕО) № 450/2003. Новото изследване ENECS ще означава също, че в бъдеще няма да е необходимо да се провежда специално четиригодишно изследване на разходите за труд (Labour Costs Survey — LCS)

Изследването ENECS ще замени в крайна сметка всички съществуващи изследвания на краткосрочните възнаграждения, които се провеждат понастоящем от централния статистически орган (CSO). То беше стартирано през 2005 г. за промишления и финансовия сектор. Данни за тези сектори вече съществуват и се използват понастоящем в ИРТ. Събирането на данни беше разширено, за да обхваща публичния и дистрибуционния сектор, но данните понастоящем не се използват. До 2009 г. изследването ENECS ще обхваща повечето сектори на икономиката от промишлеността до дейностите по личното обслужване (раздели от В до О на NACE)

Гърция

Комисията призова Гърция да предприеме незабавни поправителни действия по отношение на въпросите, свързани с точността при ИРТ. От Гърция се очаква да представи подробности за действията, които възнамерява да предприеме.

Нидерландия

Източникът за съставяне на ИРТ в Нидерландия се промени през отчетния период. Тримесечната бърза оценка се основаваше преди на извадка от ранни отговори на тримесечното изследване на заетостта и надниците. Междувременно тримесечното

изследване беше заменено с месечно актуализиран регистър за заетостта, надниците и социалните обезщетения и помощи. Макар че използването на този нов регистър първоначално доведе до големи забавяния при предаването на данни през 2007 г. и 2008 г., съществува убеждението, че в дългосрочен план използването на този регистър ще доведе до много по-бързо сближаване с окончателните оценки, т.е. значително намаляване на мащаба на корекциите на данните за ИРТ за Нидерландия. От второто тримесечие на 2008 г. нататък данните ще бъдат предавани в срока, определен в регламента.

Австрия

Беше стартирана широкообхватна програма за подобряване на качеството на австрийския ИРТ. Поради това че при съставянето на ИРТ се използват няколко източника на данни с различно качество и статистически единици, усилията за откриване на източника на сегашните нередности все още продължават. Тези мерки включват оценяване на изчислителните методи и използваните източници на данни, както и оценяване на спазването на изискванията в регламента. Планирано е ИРТ да бъде стартиран отново за четвъртото тримесечие на 2008 г. и за липсващите данни за минали периоди — през март 2009 г.

Финландия

Финландският модел за съставяне на индекса на разходите за труд се основава на данни от няколко статистически източника. Точността на индекса се подобрява постепенно с всяка корекция, поради това че няколко статистически източника стават достъпни само след известно време.

През 2005 г. статистическият орган на Финландия започна проект за прилагане на нов модел за изготвяне на ИРТ, основан на пряко събиране на тримесечна база на първични данни от предприятията. С предприемането на тези мерки Финландия би трябвало да е в състояние от 2009 г. нататък да изпълни напълно изискванията в регламентите относно ИРТ.

Швеция

Започвайки с данните, обхващащи първото тримесечие на 2009 г., предаваните от Швеция данни ще включват нередовните премии, както и публичния сектор. Тогава Швеция ще изпълни напълно изискванията в регламентите относно ИРТ.